

Bijdrage aan stikstof consultatie commissie Remkes op 13 september 2019

Als bijlage 1 vindt u de inbreng van de heer Max van der Sleen, econoom en voormalig CEO van NEI/Ecorys.

Hierin schrijft hij:

“De stikstofproblematiek gaat niet alleen over het beschermen van Natura 2000 gebieden. Het gaat net zo goed over onze gezondheid. Luchtvervuiling in Nederland veroorzaakt 11.000 doden per jaar (RIVM) en gemiddeld negen maanden ziekte per persoon. De jaarlijkse gezondheids- en natuurschade bedraagt minimaal 13 miljard (PBL). De totale milieuschade van luchtvervuiling is door het PBL in 2018 zelfs berekent als 31 miljard per jaar ; Het gaat daarbij om directe schade aan gezondheid van de mens, schade door klimaatverandering, schade aan de landbouw en natuur, en schade aan gebouwen. In Nederland zijn de stikstof concentraties in de lucht het hoogst (KNMI, 2019) en ook zijn wij Europees kampioen stikstof depositie met 1655 mol/ha en dat is gemiddeld te hoog voor onze Natura 2000 gebieden. De landbouwsector is de belangrijkste bron en veroorzaakt 42% van de stikstof depositie en ongeveer € 7 miljard maatschappelijke schade per jaar.”

Voor zijn gehele inbreng zie de bijlage.

Zie ook de heel recente oproep van het Longfonds.

Voor oplossingsrichtingen zie onze brief aan premier Rutte van 28 augustus 2019. Samengevat: Alle sectoren dragen bij aan de stikstofcrisis. Dus zijn alle sectoren ook deel van de oplossing.

Wegverkeer

1. Maximumsnelheid op alle Nederlandse snelwegen naar 100 km/uur.
2. Schrap A27 ring Utrecht en E15.
3. Ga zo spoedig mogelijk over rekeningrijden.
4. Snellere overgang op stikstofloos rijden.
5. Verbied brommers op benzine (tweetakt).

Vliegverkeer

1. Schrap uitbreiding vliegveld Lelystad.
2. Beperk vliegbewegingen op Schiphol van nu 500.000 naar 400.000/jaar in plaats van uitbreiding naar 540.000/jaar.
3. Sta geen toename van vluchten toe op andere vliegvelden.

Landbouw/Intensieve veehouderij

1. Herstructureer de intensieve veehouderij.
2. Ga over naar circulaire landbouw.
3. Start onmiddellijk met opkopen van rechten van stoppers.

4. Stel een moratorium in op nieuwbouw en/of uitbreiding.
5. Zet een saneringsregeling op die moet leiden tot grootschalige uitkoop van boeren inclusief een sociaal plan voor intrede in de arbeidsmarkt vergelijkbaar met hetgeen tijdens de sanering van de mijnen is gebeurd.
6. Regionale aanpak van groot belang.
7. Reserveer om te beginnen 10 miljard voor een grootschalige sanering.
8. Schaf subsidies af op mestvergisters (1 miljard).
9. Om de depositie te verminderen is verminderen intensieve veehouderij de sleutel.

Energie/Industrie

1. Sluit kolencentrales vervroegd.
2. Moratorium op biomassacentrales.
3. Schaf subsidies af (7 miljard) op houtstook/biomassastook.

Huishoudens

1. Bouw alleen nog "stikstofloos."

Noodwet en/of nationaal akkoord met milieuorganisaties

Kom met echte oplossingen zodat milieuorganisaties niet weer massaal naar de rechter zullen gaan stappen. Overweeg een nationaal akkoord.

Niet alleen kosten, er zijn ook forse baten

Er is ook geld te verdienen met een aantal van bovengenoemde maatregelen.

Johan Vollenbroek/MOB/13 september 2019

Bijlage 1

Sinds mei 2019 leeft ons land in shock. Er mag geen stikstof meer bij. Het onwettig verklaren van de PAS (Programma Aanpak Stikstof) is bij de bestuurders en projectontwikkelaars keihard aangekomen. We zitten in een stikstofcrisis. Een crisis die heel goed zou kunnen uitpakken voor onze natuur, voor onze gezondheid en bovendien op het ideale moment komt.

Er is geen wettelijk geaccepteerde, bureaucratische lasten luwe, methode meer is om toestemming te verlenen voor economische activiteiten die stikstof als bijwerking veroorzaken. Dit betekent een bestuurlijke nachtmerrie van mythische proporties. Het betreft honderden zaken die nu bij de Raad van State en lagere rechtbanken voorliggen, en potentieel 18.000 zaken. Dit moet worden opgelost en wel zo snel mogelijk.

Wat gaat het worden? Het probleem ontkennen? Pappen en nathouden? Of een werkelijk duurzame structurele oplossing door te kiezen voor investeringen in een stikstofarme economie? Mijn stelling is dat de keuzes die nu gemaakt gaan worden om de stikstofcrisis aan te pakken belangrijker zullen blijken voor de welvaart en levenskwaliteit van ons land dan de Brexit, de handelsoorlog tussen de USA en China, en de korting op de pensioenen tezamen.

We hebben veel te winnen. De stikstofproblematiek gaat niet alleen over het beschermen van Natura 2000 gebieden. Het gaat net zo goed over onze gezondheid. Luchtvervuiling in Nederland veroorzaakt 11.000 doden per jaar (RIVM) en gemiddeld negen maanden ziekte per persoon. De jaarlijkse gezondheids- en natuurschade bedraagt minimaal 13 miljard (PBL). De totale milieuschade van luchtvervuiling is door het PBL in 2018 zelfs berekent als 31 miljard per jaar ; Het gaat daarbij om directe schade aan gezondheid van de mens, schade door klimaatverandering, schade aan de landbouw en natuur, en schade aan gebouwen. In Nederland zijn de stikstof concentraties in de lucht het hoogst (KNMI, 2019) en ook zijn wij Europees kampioen stikstof depositie met 1655 mol/ha en dat is gemiddeld te hoog voor onze Natura 2000 gebieden. De landbouwsector is de belangrijkste bron en veroorzaakt 42% van de stikstof depositie en ongeveer € 7 miljard maatschappelijke schade per jaar.

Het moment voor een nieuwe integrale aanpak lijkt uitstekend. De rente op staatsleningen is negatief. Geld (budget ruimte op ministerieel niveau) hoeft voor het eerst in decennia geen probleem te zijn zolang het geld gebruik wordt voor eenmalige projectfinanciering en niet voor structurele verhoging van overheidsuitgaven.

Laten we daarbij ambitieuze, haalbare doelen stellen:

- Doel 1: Over vijf jaar is het aantal doden en de ziektelast veroorzaakt door luchtvervuiling gehalveerd;
- Doel 2: Over 10 jaar wordt de kritische vermestende stikstof depositie waarde (KDW's) in 90% van de Natura 2000-gebieden niet meer overschreden.

Wat zou dit kosten en kunnen we ons dit veroorloven? De staatschuld bedraagt op 11 september € 396 miljard. Dat is ongeveer 53% van ons GDP. Dat betekent dat we € 50 mld. ruimte hebben binnen de EU-begrotingskaders. Dit is voldoende om de transitie maatregelen te nemen die nodig zijn voor de transitie naar een stikstof armere economie.

Begin met een project fonds van 50 miljard voor de komende vijf jaar. Gebruik 25 mld. voor de transities in de landbouwsector en gebruik 25 mld. voor de transities in vervoer en verkeer sector, energie-sector en woningbouw sector.

Om de vergunningencrisis op te heffen zal op heel korte termijn iets moeten gebeuren om de NOx en ammoniakuitstoot te verminderen. Verlaging van de maximumsnelheden is natuurlijk onpopulair maar is misschien de enige manier om onmiddellijk het gewenste effect te realiseren.

Verder kan het nuttig zijn de opkoopregeling voor boeren die willen stoppen uit te breiden. Andere maatregelen om het mestoverschot te verminderen en de luchtkwaliteit in Nederland te verbeteren zullen hun volle effect pas over vijf tot tien jaar hebben

Tot slot mijn oproep aan Premier Rutte en het Kabinet. Maak gebruik van de negatieve rente op staatsobligaties. Creëer een fonds om projecten uit te voeren die goed zijn voor Nederland, maar die u nu nog vooruitschuift omdat ze niet passen binnen het regeerakkoord en de financiële afspraken. Breek het open. Durf. Gebruik uw visie en verstand. Maak Nederland schoner, gezonder en mooier.

Max van der Sleen
Breenstraat 42
3252 LC
Goedereede
T: 0187612596
M: 0646065436